

М.В. Кузуб, ст. викл. (*КНТЕУ, Київ*)

Ю.В. Деревянко, студ. (*КНТЕУ, Київ*)

ОБЛІК РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

В сучасних умовах спостерігається досить жвавий розвиток підприємств роздрібною торгівлі. Бухгалтерський облік товарів на підприємствах роздрібною торгівлі звичайно має певні особливості, що пояснюється великим асортиментом товарів, різноманітними формами реалізації та оплати за реалізовані товари. Необхідно зазначити, що діяльність торговельних підприємств відбувається в умовах реформування. Це означає, що господарські операції, пов'язані з реалізацією, починаючи від купівлі товару і завершуючи визначенням фінансового результату, зазнали змін.

Великий внесок у розвиток теорії, методології та організації обліку товарних операцій на підприємствах роздрібною торгівлі внесли такі вітчизняні вчені, як, наприклад, З.Л. Бандура, В.І. Бачинський, А.Н. Брадул, Т.А. Єфімова, Ю. Верига, Сапоговська, а також такі представники зарубіжної наукової школи, як, наприклад, Х. Андерсон, С.І. Волков, В.В. Патров, В.І. Подільський, Ю.А. Ратмірова, Я.В. Соколов, І.А. Шумпетер. Також дослідженням даного питання активно займалися Костецька Л. А., Громова А.Ю., Максимова В.Ф., Палій В.Ф., Соколов Я.В. Проте в умовах постійних змін ринкової кон'юнктури та вподобань споживачів, для забезпечення якісною інформацією менеджменту підприємств необхідно постійно оновлювати джерела, а також здійснювати подальші наукові дослідження.

Організація обліку в торгівлі передбачає ведення обліку роздрібного товарообігу, в основному, у грошовому вимірнику за продажними (роздрібними) цінами за винятком товарів, які вимагають особливого контролю — це одна з особливостей [4, с.97].

Товари прибувають на склад торгового підприємства на підставі первинних документів. Такі документи підприємство може отримати від постачальника або скласти самостійно. У разі отримання товару безпосередньо від постачальника це, зокрема, накладні, товарно-транспортні накладні, залізничні накладні [1].

Підприємства роздрібної торгівлі повинні обов'язково мати документи, які засвідчують якість товару (копії сертифіката відповідності, гігієнічних висновків тощо).

Підприємства роздрібної торгівлі, при списанні реалізованих товарів з балансу повинні списати також суму торгової націнки на них.

Для цього відображають кореспонденцію рахунків методом «червоне сторно»: Дт 282 — Кт 285

Зазначимо, що при вибутті запасів існує 5 методів оцінки [6]. Саме для роздрібних підприємств, які ведуть облік товарів за продажною вартістю найбільш доцільно використовувати метод ціни продажу. З метою інформування покупців ціни продажу зазначають на [3]: ярликах цін (цінниках), наведених на зразках товарів; покажчиках цін – прейскуранти; товарних ярликах; етикетках підприємств-виробників; упаковці, в якій продається товар; безпосередньо на самому товарі, якщо позначення ціни не пошкоджує його товарний вигляд і не знижує якість товару.

При відображенні в обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібної торгівлі необхідно також враховувати наступне [7, ст.159]:

1. Дохід від реалізації товарів населенню за готівку та покупцям за безготівковим розрахунком відображається за кредитом субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» відповідно в продажних або відпускних з податком на додану вартість цінах. Сума ПДВ з роздрібного продажу товарів визначається в установленому порядку й відображається за дебетом цього ж субрахунку [5].

2. Реалізовані товари списуються із підзвіту матеріально відповідальних осіб за обліковими продажними цінами й відносяться на дебет субрахунку 902

3. При продажі на підприємстві товарів в роздріб покупцям, облік доходу від реалізації товарів за безготівковим розрахунком повинен вестись на окремому аналітичному рахунку до субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» з урахуванням методології обліку доходів та визначення і відображення на цьому рахунку податку на додану вартість згідно з виписаними товарними документами та податковими накладними.

4. Фінансовий результат від продажу товарів в роздріб за готівку визначається на субрахунку 791 за звітний рік і відображається в обліку заключними записами за рік шляхом списання на субрахунок

791 кінцевих сальдо із субрахунків 702 і 902 та сальдуванням цих записів (Дт 702 – Кт 791 і Дт 791 – Кт 902).

Висновок. Організація правильного ведення бухгалтерського обліку на підприємствах України є важливою задачею, що має на меті забезпечити ефективний контроль за товарними ресурсами. Наразі роздрібна торгівля є найпоширенішим та досить перспективним напрямом підприємницької діяльності. Водночас облік реалізації товарів в роздріб має багато особливих ознак, які необхідно враховувати для надання повної та достовірної інформації користувачам. Це, зокрема, ведення обліку товарів за продажними цінами, які включають первісну вартість, а також торгову націнку, і використання двох рахунків: 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» для обліку витрат підприємства. Важливим є також питання правильного відображення на рахунках інформації про уцінки та дооцінки товарів, оскільки це відбувається досить часто. В час, коли інформаційні технології посідають важливе місце у багатьох сферах людської діяльності, в бухгалтерському обліку роздрібних підприємств необхідно використовувати програмні продукти та обчислювальну техніку. Це суттєво полегшує роботу персоналу і сприяє мінімізації помилок та суттєвій економії часу.

Список інформаційних джерел

1. Біляєва Олена. Облік товарів у роздріб. *Бухгалтерський тиждень*. 2017. Вип. № 19-20. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2017/may/issue-19-20/>
2. Господарський кодекс. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Карпова В. Облік у роздрібній торгівлі: документообіг. URL : http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ008447
4. Маринченко В.М. Особливості процесу організації обліку товарів на підприємствах України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. Вип. № 12.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
6. Положення (стандарт) Бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Наказ міністерства фінансів України № 246 від 20.10. URL : <http://www.zakon.gov.ua>
7. Стахов О.І. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібної торгівлі. *Молодий спеціаліст*. 2018. Вип. № 4.
8. Кузуб М.В. Інструменти стандартизації фінансових даних. *Матеріали Всеукраїнського круглого столу «Обліково-аналітичне забезпечення антикризового управління підприємством»* (Київ, 21 квітня 2016 р.). С. 13–17. URL : <https://knote.edu.ua/file/MTc=/c902b121ed3493620cf96cfa0c166fca.pdf>